

► **Janez Janša (v sodelovanju z Borom Pungerčičem)**
***Pristanišče ljubezni*, 2008**

1919. Ob koncu prve svetovne vojne je velik del italijanske družbe doživljal zmago kot “pohabljeno”. Primer takega nezadovoljstva je bila situacija v mestu Reka v Kvarnerju z večinskim italijanskim prebivalstvom, ki je leta 1918 zahtevalo priključitev Italiji. Septembra 1919 je Gabriele D'Annunzio – pesnik, intelektualec in karizmatičen mož dejanj – zbral skupino legionarjev in z njimi 12. septembra zavzel mesto. Držali so ga skoraj 16 mesecev, dokler se ni italijanska vlada, potem ko je poskušala problem rešiti s pogajanjem in blokado, odločila za vojaško rešitev. V bojih, ki so trajali od 24. do 31. decembra 1920, je italijanska vojska Reko odvzela legionarjem, kljub njihovem odločnemu odporu vse do neizogibnega poraza. Po teh dogodkih je bila Reka italijanska (1924–1947), jugoslovanska (1947–1991) in hrvaška (od leta 1991).

Pristanišče ljubezni je slojevito, modularno delo, ki temelji na urbani preobrazbi mesta Reka, vključno s pobudami, kot je gradnja monumentalnega interaktivnega svetilnika v pristanišču. Iz območja pristanišča se projekt širi po ozkih ulicah, vije v hrib, prepleta različne reference na izgubljeno zgodovino Reke. Daleč od tega, da bi šlo za zgodovinski revizionizem dvomljivega okusa ali poklon zgodovinskemu trenutku, ki bi ga veljalo znova obuditi — *Pristanišče ljubezni* je poskus, da bi poustvarili ozračje, občutke, sanje o svobodi, ki so od današnjega sveta neizmerno oddaljene: o Republiki, ki so jo ustanovili umetniki in intelektualci in ki je postala “piratska utopija”.